

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2021/22

Destinace (země, město): Indie, Dillí

Jméno, příjmení: Veronika Resslerová

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Department of Slavonic & Finno-Ugrian Studies, Art Faculty, University of Delhi

Akademický rok 2021/22 na University of Delhi začal se značnými administrativními problémy způsobenými pandemií až na začátku října 2021. Nefungovaly webové stránky katedry, kde se oznamuje zahájení zápisu do jednotlivých kurzů, a informace o zápisu nebyla zveřejněna ani na stránkách univerzity. Do 1. ročníku se tudíž přihlásilo velmi málo studentů, jejichž počet se ještě snížil kvůli komplikacím s placením poplatků za kurz (bez zaplacení poplatku studenti nemohou začít studium). Každý den lektorka dostávala na WhatsApp zprávy od studentů s prosbou o pomoc. Protože se do kanceláře na pevnou linku nedá dovolat (personál indických institucí málokdy bere telefony nebo nechává linku rovnou vyvěšenou), řešila individuální požadavky studentů s kanceláří lektorka přímo z České republiky. Počet zaměstnanců studijního oddělení katedry se během pandemie snížil na 2, z čehož jedna zaměstnankyně neumí anglicky (nerozumí tudíž dokumentům psaným v angličtině, což jsou všechny dokumenty týkající se hostujících lektorů) a druhá dochází do kanceláře na půl úvazek. Nyní je v podstatě třeba, aby lektor řešil administrativní úkoly spojené s jeho kurzy (komunikaci se studenty o termínech zápisů, plateb, registrací, sběr dat od studentů), za pracovníky kanceláře, protože jinak by kurzy vůbec nemohly fungovat.

Tato situace se netýká jen kurzů českého jazyka, ale všech jazyků vyučovaných na katedře i celé univerzity. Mnozí zaměstnanci v průběhu pandemie zemřeli nebo podali výpověď a univerzita je nenahradila novými, na všech katedrách je velký nedostatek personálu. Vedoucí katedry slovanských a ugrofinských jazyků Ranjana Saxena odešla v březnu 2022 do důchodu. Univerzita nechce na místo vedoucího katedry jmenovat nikoho přímo z katedry, protože nechce dávat indickým profesorům smlouvu na dobu neurčitou (všichni pracují na obnovované roční smlouvy jako „ad hoc professors“). Pozici vedoucího katedry slovanských a ugrofinských jazyků bude proto dále zastávat děkan Faculty of Arts. Pro lektory na naší katedře je to nevýhodné, protože administrativa a další aktivity spojené s hostováním zahraničních profesorů jsou velmi procesně náročné a děkan nemá dostatečné informace ani časový prostor se jim věnovat.

Snížení počtu studentů, které se také netýká pouze kurzů českého jazyka, ale všech vyučovaných jazyků, je částečně jistě zaviněno obtížnými ekonomickými a jinými podmínkami v době pandemie, jak tvrdí vedení univerzity, z velké části je však také způsobeno absencí propagace kurzů ze strany univerzity, o kterou se dříve starala vedoucí katedry. Lektorka podnikla proto některé kroky, které snad pomohou dostat studium českého jazyka na University of Delhi do povědomí veřejnosti (viz další části zprávy) bez toho, aniž bychom se museli v tomto ohledu spoléhat na univerzitu.

Výuka třech kurzů českého jazyka – Certificate in Czech (7 studentů), Diploma in Czech (5 studentů) a Advanced Diploma in Czech (3 studenti), probíhala od října 2021 do března 2022 online. Byl respektován indický čas, protože většina studentů tzv. „Part-time Courses“ se kromě českého jazyka věnuje ještě jinému studiu nebo zaměstnání, výuka tedy začínala od 3:30 ráno českého času. Nebylo to úplně jednoduché, protože indiští studenti, kteří přicházejí do 1. ročníku tzv. „Part-time“ kurzů, jsou často bez dobrého předchozího vzdělání a potřebují spíše přímý kontakt, online výuka je pro ně bývá příliš abstraktní. Práce se studenty, se kterými se lektorka již předtím potkala osobně, byla výrazně jednodušší.

Nejvíce byla používána, jako každý rok, učebnice Lídy Holé *Česky krok za krokem 1 a Čeština expres 1, 2 a 3* v kombinaci s materiály z ostatních učebnic (*Česky, prosím, Česky v Česku* atd.) a vlastními materiály lektorky. Každý kurz má svou skupinu na Google Classroom, kde jsou zadávány a kontrolovány úkoly, a také WhatsApp skupinu, kde komunikujeme česky a anglicky.

V únoru 2022 lektorka obdržela zprávu, že od začátku března bude zahájena přímá výuka, 1. března proto odletěla do Dillí. Studenti 1. a 2. ročníku, se kterými se potkala „naživo“ poprvé, opakovaně konstatovali, že přímá výuka je pro ně mnohem přínosnější než online forma (přestože většina z nich musí cestovat na univerzitu více než hodinu). Více detailů týkajících se výuky můžete nalézt například v letošním rozhovoru se studenty českého jazyka na Dillíské univerzitě pro *Krajiny češtiny* nebo v předchozích závěrečných zprávách.

Ve zbytku této zprávy se budeme věnovat popisu situace na univerzitě a problémům s administrací kurzů, vzniklým v období pandemie, se kterými se univerzita doposud nevyrovnala.

Protože se indiští studenti již dvakrát nemohli zúčastnit Letní školy slovanských studií (v roce 2020 byla zrušena a v roce 2021 nemohli indiští občané z důvodu kritické epidemické situace v Indii vycestovat), požádala lektorka MŠMT o mimořádná náhradní stipendia.¹

S laskavou podporou MŠMT jsme mohli studentům přislíbit náhradu za zrušená stipendijní místa, a tudíž vyhlásit konkurz na LŠSS na rok 2022 (který proběhl online za přítomnosti Filipa Dufka z Velvyslanectví České republiky v Dillí na počátku února 2022). MŠMT poskytlo jako náhradu za zrušená stipendia 15 stipendijních měsíců na akademický rok 2022/23. Oba studenti, jejichž stipendia byla zrušena, měli vážný zájem studovat v České republice – student Ranjodh Arora se chtěl hlásit na bakalářský studijní program Bohemistika pro cizince na FF UK a student lingvistiky Abishek Stephen na prediktorský studijní program v oboru počítačové lingvistiky na ÚFAL UK. Lektorka proto započala proces vyjednávání s univerzitami a proces individuální přípravy na přijímací zkoušky. Oba studenti byli úspěšně přijati, Ranjodh Arora vykonal přijímací zkoušku s maximálním možným počtem bodů. Tato přijetí pokládáme za velký úspěch navzdory nelehkému období online výuky, přijetí Ranjodha Arory na bakalářský obor Bohemistika pro cizince je pak historickým úspěchem v rámci lektorátu – podle dostupných informací se ještě žádný student českého jazyka na Dillíské univerzitě na tento obor nehlásil, natož aby byl přijat.

¹ Stipendia jsou v Indii kriticky důležitá pro budování a udržení zájmu studentů o český jazyk. Indiští studenti se snaží vybírat si studijní obory prakticky, a pokud studují cizí jazyk, před začátkem studia vždy zkoumají, jaké jsou možnosti studia nebo práce v dané zemi. V počtu nabízených stipendií je na tom český jazyk ve srovnání s ostatními jazyky, které se dají studovat na katedře slovanských a ugrofinských jazyků na Dillíské univerzitě, nejhůře. Například Maďarsko (které bych však rozhodně nechceme dávat v ničem za vzor), nabízí indickým studentům 200 stipendijních míst ročně. Z úhlu pohledu indického studenta je tudíž volba jasná.

Byt lektora byl po příjezdu ve velmi špatném stavu. Univerzita budovy, ve kterých jsou byty učitelů, vůbec neudrží a během monzunového období do nich zatéká. Některé zdi a také vnitřky zabudovaných skříní byly zcela plesnivé. Přestože lektorka podala žádost o rekonstrukci na příslušném oddělení univerzity, nikdo na ni nereagoval. Bydlet v plesnivém bytě je rizikové pro zdraví, musela proto okamžitě začít s čištěním a organizací rekonstrukce vlastními silami. K tomu se brzy přidaly problémy s elektřinou. Mezitím nastala rekordní vlna veder, poslední dubnový týden a na začátku května se teploty vyšplhaly až na 46 stupňů. Než se podařilo vyřešit problémy s elektřinou a klimatizací, která byla během tohoto období opravována třikrát, byla lektorka několik dní bez stropních fénů, elektřiny i klimatizace, což je v takových vysokých teplotách velmi fyzicky vyčerpávající.

To již byl začátek května a University Grants Commission (UGC), která na konci března obvykle posílá dopis k prodloužení lektora na následující akademický rok, stále ještě nevydala patřičný dokument. Bez tohoto dokumentu není možné prodloužit vízum. Pokud by lektor musel odjet ze země bez víza, znamenalo by to delší pauzu v působení na lektorátu, protože získávání patřičných dokumentů z ČR by bylo velmi obtížné. Lektorka tedy požádala Velvyslanectví ČR v Dillí, aby oslovilo UGC s dotazem na dotyčný dokument. Ani na jejich žádost však indická instituce nereagovala. Sama volala a psala e-maily různým úředníkům na UGC po tři týdny každý den, avšak bez výsledku. Nakonec vydání dokumentu zařídila předminulá vedoucí katedry přes své osobní kontakty.

Bulharská kolegyně lektorky musela přerušit své působení, protože bulharsko-indická Cultural Exchange Programme (CEP) nebyla již po dva roky podepsána a nikdo o tom včas bulharskou lektorku neinformoval. Domníváme se proto, že je nutné prověřit stav česko-indické CEP, abychom se v budoucnu nedočkali stejně nemilého překvapení, a také iniciovat schůzku s představiteli UGC k vyjasnění situace. Takovou schůzku může iniciovat jedině Velvyslanectví ČR v Dillí, protože indické instituce na žádosti lektora vůbec nereagují (institucionální hierarchie). Také se domníváme, že z hlediska budoucnosti lektorátu i jakékoli jiné spolupráce v oblasti vzdělávání je nutné, aby Velvyslanectví ČR v Dillí udržovalo kontakty na UGC. Vydání dokumentu o působení lektora, které spadá pod smlouvu o mezinárodní kulturní výměně, by určitě nemělo být výsledkem žádosti osobního kontaktu lektora.

Protože se univerzita v současné situaci o propagaci studia na naší katedře vůbec nestará, převzala lektorka zodpovědnost a požádala Velvyslanectví ČR v Dillí o spolupráci i v této záležitosti. 17. června byl na velvyslanectví zorganizován večer věnovaný studiu českého jazyka na Dillíské univerzitě, kde se promítal krátký film o České republice, lektorka podala všeobecnou informaci o studiu českého jazyka a o studiu v České republice, vystoupili studenti, kteří obdrželi stipendia na Letní školu slovanských studií 2022 a mimořádná stipendia MŠMT na akademický rok 2022/23 a proběhlo vyhlášení výsledků soutěže v česky psaném textu. Tuto soutěž pořádáme druhým rokem jako náhradu za dříve pestré extrakurikulární aktivity z období přímé výuky, které nebyly v době online výuky možné. Vyučující připravila PDF soubory s vítěznými texty doprovázenými autentickými fotografiemi, které dosud čekají na své uveřejnění na webových stránkách Velvyslanectví ČR v Dillí.

Publikace propagačních materiálů na webových stránkách Velvyslanectví ČR v Dillí a na jejich facebookové stránce je v současné době pravděpodobně nejlepší formou oslovení potenciálních studentů. Lektorka připravila také krátké videoprofilové studentů českého jazyka a krátká videa s držiteli stipendií. Tyto materiály (a další materiály týkající se lektorátu, které byly poskytnuty velvyslanectví) by měly být součástí webové stránky lektorátu na stránkách Velvyslanectví ČR v Dillí, o jejíž vybudování bylo velvyslanectví požádáno. Stránka by také měla shromažďovat historii lektorátu (která jinak není nikde systematicky evidována).

Výše popsané obtíže zmiňujeme proto, že se domníváme, že nastal čas na změnu univerzity nebo na změnu formátu kurzů, možná obojího. Formát tzv. "Part-time Courses", ve kterém kurzy českého jazyka v současné době probíhají, je udržitelný za podmínek, kdy katedra normálně funguje. Není však jasné, za jak dlouho a jestli vůbec se situace na univerzitě zlepší alespoň na úroveň před pandemií. Domníváme se, že by bylo vhodné přemýšlet buď o přemístění lektorátu českého jazyka na spolehlivější univerzitu, nebo o zavedení bakalářského kurzu českého jazyka, jehož studenti by pak pokračovali ve studiu v České republice. Bakalářské kurzy všeobecně přitahují studenty s lepším předchozím vzděláním, kteří jsou více motivováni ke studiu. V tzv. "Part-time Courses" se při dostatečném počtu studentů najdou takoví studenti také. Za současné situace je však všechno velmi obtížné. Lektorka požádala o osobní schůzku

na toto téma bývalou děkanku Faculty of Arts, která jí sdělila, že jakákoli iniciativa ke změně formátu kurzů nebo univerzity musí vzejít ze strany Velvyslanectví ČR v Dillí a MŠMT ČR.

V následujícím roce jsou naplánované další extrakurikulární aktivity a bude se pokračovat ve sběru dat z výuky. Po započetí akademického roku 2022/23, který by podle dosavadních informací měl začít 5. 8. 2022, bude lektorka iniciovat další schůzku s novým děkanem Fakulty of Arts k současné situaci na lektorátu, pak následně bude informovat MŠMT.

Dillí 31. července 2022

MgA. Mgr. Veronika Resslerová

Příloha

1_screenshot z online lekce kurzu „Advanced Diploma in Czech“ na Skype

2_stav bytu po návratu lektorky do Indie

3_stav bytu po návratu lektorky do Indie

4_večer věnovaný studiu českého jazyka na Dillíské univerzitě na Velvyslanectví ČR v Dillí

1. místo v kategorii Advanced Diploma in Czech – student Ranjodh Singh Arora

Mají ženy větší talent na jazyky?

Tvrzení, že ženy mají větší talent na jazyky, není vůbec pravdivé. Je pravda, že někteří lidé mají větší talent na jazyky, ale za správných okolností se každý může naučit cizí jazyk dobře. Žádné spojení mezi talentem na jazyky a pohlavím nebo genderem se doteď nenašlo.

Kulturní stereotypy nutí ženy a muže, aby zažívali určité situace. Proto jsou vystavováni odlišným řečovým registrům a odlišným formám jazyka. To také ovlivňuje způsob, jakým se učí cizí jazyky.

Já sám jsem mužského pohlaví. Neřekl bych, že jsem muž, protože se neidentifikuji s žádným genderem. A mám talent na jazyky. I když se neidentifikuji jako muž, kvůli mému pohlaví